

El far de l'Enciola

Itinerari autoguiat. Per poder fer aquesta excursió heu de dirigir-vos als guies del parc, a l'oficina del port, perquè us donin l'autorització.
Durada aproximada: 2,5 hores
Distància del recorregut: 11 km (anada i tornada al port)
Nivell de dificultat: ●●●●

L'excursió al far de l'Enciola és, malgrat la dificultat que suposa superar els accentuats desnivells, molt gratificant. La primera ascensió és de s'Espalmador fins al coll Roig, on la garriga es va fent més atapeïda. Dalt del coll hi ha un pinaret. Una vegada hem travessat el coll, ens sorprèn un paisatge molt més àrid i inhòspit. Arribats al far la vista sobre la mar i el sud de Cabrera es perd en l'horitzó.

La punta de l'Enciola i la d'Enmig, al crepuscle

Del port a s'Espalmador

Sortint des del port i pel camí que recorre el perímetre de la badia arribarem a l'única pista asfaltada que hi ha a Cabrera. El camí s'enfila de forma que difícilment ens podrem equivocar. Una vegada que hem deixat sa Platgeta enrere, ens dirigirem a una altra platja de la badia, s'Espalmador. Sembla que aquesta cala rep el nom del fet que aquí s'espalmaven els vaixells, això és que es posaven en sec per netejar-los el fons de caragolins i altres animalons marins adherits al buc i per calafatar-los.

Si fem l'excursió al final de la primavera podrem delectar-nos amb l'espectacular vermell que presenten les lletreres (*Euphorbia dendroides*) del camí mentre les sargantanes (*Podarcis lilfordi*) se'ns creuen furtives cap a un altre costat.

Del port a s'Espalmador

El canal Llarg

A la dreta i sortint de s'Espalmador trobarem una zona sense vegetació, és un antic sementer. Una paret seca que encara es conserva acceptablement servia per evitar que sortissin del tancat les cabres i les ovelles. Avui no hi ha cap guarda de bestiar a l'illa. Si continuem la nostra marxa començarem la pujada al coll, una zona principalment arbustiva, en la qual predominen la mata (*Pistacia lentiscus*), el romaní (*Rosmarinus officinalis*), l'ullastre (*Olea europaea*) i l'aladern de fulla estreta (*Phillyrea angustifolia*), entre d'altres. Dalt del coll trobarem un petit grup de pins (*Pinus halepensis*).

El varador del far

En aquest recer hi ha l'antic punt de descarregament de material d'obra, petroli i queviures per a la construcció i funcionament del far. Poc abans, haurem passat per un istme que uneix la península de l'Enciola amb la resta de l'illa i que es coneix com sa Barrereta. Aquesta zona és poblada per unes plantes espinoses i de forma arrodonida, conegudes com coixinets de monja (*Astragalus*

balearicus i *Dorycnium fulgurans*), i d'altres espècies com la saladina (*Limonium minutum ssp. caprariense*), el romaní i l'ullastre, modelades per les dures condicions atmosfèriques i ben adaptades a les condicions extremes de la costa (el vent, la saladina, els sòls rocosos, la sequera estival, etc.). Cap a llevant veurem els Estells, un conjunt de cinc illots (Estell de Fora, Estell des Coll, Estells Xapats i Estell de s'Esclata-sang) a més d'alguns esculls, tots molt petits, però ben alts en relació amb

El canal Llarg i el varador del far

Gavina (*Larus michaelis*)

la seva escassa superfície. En aquests illots, cria el falcó marí (*Falco eleonorae*). Aquesta au rapinyaire realitza una llarga migració des de l'oceà Índic, d'aproximadament 8.000 km. La seva temporada de cria comença més tard que la majoria d'aus, perquè la fa coincidir amb el pas de les aus de migració de tardor, que captura en vol per alimentar els seus polls.

També creix en un dels Estells i a l'illa de ses Bledes, l'alfals arbori (*Medicago citrina*), una planta d'aspecte llenyós. En aquesta zona es va descobrir la rotgeta (*Rubia angustifolia ssp. caespitosa*), endemisme exclusiu de Cabrera.

Aquí a prop hi ha l'illa de ses Rates, un curiós topònim de creació recent, ja que en la cartografia més antiga es coneix com l'illa Freda. El seu perfil ens recorda una tortuga que beu i té un arc que se submergeix a més de 20 metres.

En aquest paisatge sec i isolat hi ha el dolç de l'Enciola, d'aigua dolça, i on s'abeurava el bestiar, i el cocó de sa Sal, d'on es recol·lectava la sal acumulada.

Un poc més enllà albirarem les antigues cases dels constructors del far.

L'illa de ses Rates i la punta d'Enmig

Rotgeta (*Rubia angustifolia ssp. caespitosa*), endemisme cabrerenc

El far de l'Enciola

L'embarcador del far de n'Ensiola

El far de l'Enciola

Damunt la punta de l'Enciola, al sud-oest i elevat 102 metres per damunt del nivell de la mar, s'alça impressionant el far. El 1864 Emili Pou en féu el projecte. Abans de començar amb la construcció del far, va ser necessari obrir un camí de prop d'un quilòmetre i mig que partiria d'un embarcador on havia d'arribar el material necessari per a l'edificació. Posteriorment el camí s'allargaria uns 6 km fins al port de Cabrera.

Malgrat que la construcció finalitzà el 1868, no entrà en funcionament fins el 15 d'agost de 1870, car fins aleshores no arribà l'òptica. Actualment el pla focal presenta una llum blanca amb eclipsis de 30 en 30", que és visible a 32 milles de distància.

El far té una planta quadrada de 360 m² i està construït amb pedra de Santanyí. Tant la tipologia de l'edifici com la distribució de l'espai

interior són com les del far de Formentor, al nord oest de l'illa de Mallorca, el projecte del qual també és de l'enginyer Emili Pou. L'habitatge havia de ser ampli i apte per a un mínim de dues famílies que romandrien incomunicades durant llargues temporades. El 1958, l'automatització dels fars va permetre que els faroners es traslladessin a Mallorca.

Sa farola de Cabrera
l'hauran d'arribar a tomar
perquè es faroler que hi ha
és de raça punyetera.

R. Ginard, *Cançoners populars de Mallorca*, (4 vol.), Palma, 1966-1975

J. Lladó i Ferragut, *Notícies històriques de Ses Salines y de su comarca*, Palma, 1959

Cançoners populars

El far de l'Enciola